

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ **J.**, bývajúceho v O., 2/ **M.**, bývajúcej v O., proti žalovaným 1/ **I.** bývajúcemu v Z., zastúpenému JUDr. P., advokátom so sídlom v B., 2/ **M.**, bývajúcej v Z., zastúpenej Advokátskou kanceláriou G., s.r.o., so sídlom v T., **o zdržanie sa konania a odstránenie závadného stavu**, vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 4 C 164/2004, v konaní o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 5. júna 2008 sp. zn. 12 Co 328/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobcom 1/ a 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom z 26. septembra 2007, č.k. 4 C 164/2004-307 žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť „zdržať sa akéhokoľvek konania spôsobujúceho zmenu smeru toku vody pritekajúcej z parcely C. katastrálneho územia O., vedenej Správou katastra Žarnovica na Liste vlastníctva č. X. tak, aby voda pretekala na parcelu C. alebo ohrozovala susednú stavbu so súpisným č. X. katastrálneho územia O., zapísanú na Liste vlastníctva č. X. Správou katastra Žarnovica, najmä odchyľovania smeru toku vody na parcelu č. X. akýmkoľvek spôsobom“. Ďalej žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť „vybudovať odtokové potrubie PVC DN 250 v dĺžke 35 m od dážďovej zdrže a najkratšou trasou cez pozemok C. odvieť vodu cez navrhované dve lomové kanalizačné šachty do jestvujúcej kanalizačnej šachty a následne jestvujúcim potrubím TBR DN 700 do K. potoka“; vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovaným 1/ a 2/ v lehote 3 dní uložil povinnosť nahradiť žalobcom 1/ a 2/ trovy konania 13 500 Sk a na účet okresného súdu trovy štátu vo výške 41 779 Sk.

Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil tým, že žalobcovia a žalovaní sú vlastníkami vzájomne susediacich pozemkov. Vychádzajúc z vykonaného dokazovania, najmä znaleckého dokazovania, mal preukázané, že z pozemku vo vlastníctve žalovaných na pozemok vo vlastníctve žalobcov nepreteká bežný spád vody ale prietoky vody „nad mieru primeranú pomerom“, ktoré „vážne ohrozujú výkon práv“ podľa § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Z tohto dôvodu uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zdržať sa akéhokoľvek konania spôsobujúceho zmenu smeru toku vody pritekajúcej z parcely C. katastrálneho územia O. vedenej na liste vlastníctva č. X. tak, aby voda pretekala na parcelu C. alebo ohrozovala susednú stavbu so súpisným č. X. katastrálneho územia O., zapísanú na liste vlastníctva č. X., najmä odchyľovania smeru toku vody na parcelu č. X. akýmkoľvek spôsobom. Žalobcovia uniesli dôkazné bremeno, že sú vážne ohrození, súd preto podľa § 417 ods. 2 OZ žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť vybudovať odtokové potrubie PVC DN 250 v dĺžke 35 m od dažďovej zdrže a najkratšou trasou cez pozemok C. odvieť vodu cez navrhované dve lomové kanalizačné šachty do jestvujúcej kanalizačnej šachty a následne jestvujúcim potrubím TBR DN 700 do K. potoka. V zostávajúcej časti (t.j. o povinnosti odstrániť múr na parcele č. X. na náklady žalovaných) žalobu zamietol z dôvodu, že odstránenie stavby by bolo možné iba v tom prípade, ak by bola stavba postavená neoprávnene na cudzom pozemku (§ 135c OZ); sporná stavba takýto charakter nemá. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p., keď neúspech žalobcov v konaní považoval za nepatrný, a preto žalovaných zaviazal na plnú náhradu trov konania, vrátane náhrady trov štátu (§ 148 ods. 1 O.s.p.).

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalovaných rozsudkom z 5. júna 2008 sp. zn. 12 Co 328/2007 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil a žalovaným 1/ a 2/ uložil v lehote 3 dní povinnosť nahradiť žalobcom 1/ a 2/ trovy konania 1 550 Sk. Svoje rozhodnutie založil na zistení, že okresný súd vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, zistený skutkový stav podriadil pod správnu právnu normu (§ 127 ods. 1 OZ, § 417 ods. 2 OZ) a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 1/ a 2/ (každý osobitne) dovolanie, ktoré v súhrne odôvodnili vadami konania podľa § 237 písm. a/, b/, d/ a f/ O.s.p. Podľa dovolateľov predmetná vec nepatrí do právomoci súdu ale príslušnej inštitúcie, ktorá by podľa správneho poriadku a ustanovení zákona o vodách vyriešila celú vodohospodársku situáciu

v danom území, pretože nehnuteľnosti žalobcov a žalovaných ohrozuje voda z vyššie položeného územia, prípadne topiaci sa sneh. Odpadové vody – povrchové vody, ktoré ohrozujú žalobcov a žalovaných je povinná riešiť obec v zmysle § 4 ods. 3 písm. g/ zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. O zriadení vodohospodárskej stavby nerozhoduje súd, pretože stavba podlieha príslušnému stavebnému konaniu. Ďalej namietali, že vo veci sa už skôr právoplatne rozhodlo, nakoľko vo veci „vybudovania dažďovej kanalizácie“ rozhodovala Obec O. ako stavebný orgán v prvom stupni a následne krajský stavebný úrad a Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Poukázali aj na to, že v čase rozhodovania prvostupňového ako i odvolacieho súdu žalovaná 2/ nebola podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností parc. č. X., ako i že žalovaní nie sú vlastníkami nehnuteľností parc. číslo X., a preto neboli v spore pasívne legitimovaní. Súčasne namietali, že postupom odvolacieho súdu, ktorý nevyhovel žiadosti právneho zástupcu žalovanej 2/ o odročenie odvolacieho pojednávania z dôvodu kolízie pojednávania, došlo k odňatiu možnosti žalovanej 2/ konať pred odvolacím súdom a brániť svoje práva. Z týchto dôvodov dovolatelia navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa a konanie zastavil (§ 243b ods. 3 Os.p.), alternatívne vec postúpil na ďalšie konanie príslušnému orgánu.

Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniam potvrdili, že žalovaní v čase vyhlásenia rozsudku súdom prvého stupňa neboli vlastníkami dotknutých parciel, nakoľko ich previedli na svoju dcéru MUDr. Z., avšak túto skutočnosť riadnym spôsobom nikomu neoznámili. Z uvedeného dôvodu navrhli, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa a zároveň vyhovel ich návrhu podľa § 92 ods. 2 O.s.p. tak, aby namiesto doterajších žalovaných do konania vstúpila MUDr. Z., bývajúca v Z..

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§236 a nasl. O.s.p.).

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho

prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu len v prípadoch, v ktorých ho pripúšťa zákon (viď § 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

V danom prípade dovoláním žalovaných nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovaných nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie žalovaných by mohlo byť procesne prípustné, len ak by konanie, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa (aj so zreteľom na obsah dovolania) zaoberal tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Uvedené ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (aj rozsudku) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Dovolatelia existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. c/, e/ a g/ O.s.p. netvrdili a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť ich dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolatelia namietali, že konanie je zaťažené procesnými vadami v zmysle § 237 písm. a/, b/, d/ a f/ O.s.p.

Dovolací súd pri posudzovaní existencie vady konania v zmysle § 237 písm. a/ O.s.p. vychádzal z ustanovenia § 7 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány, z ustanovenia § 7 ods. 3 O.s.p., podľa ktorého iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje osobitný zákon, ako i z ustanovenia § 104 ods. 1, druhá veta pred bodkočiarkou O.s.p., podľa ktorého ak vec nespadá do právomoci súdov, alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu.

Nárok, ako predmet súdneho konania, je vo všeobecnosti charakterizovaný opísaním skutkových okolností v podanej žalobe, ktoré bezprostredne vyúsťujú do požiadaviek formulovaných v žalobnom petite. Posúdenie zistených skutkových okolností a ich podriadenie pod určitú právnu normu je úlohou súdu ("iura novit curia"). Pokiaľ súd rozhoduje o nároku na plnenie na základe skutkových zistení, ktoré by umožňovali uplatnený nárok po právnej stránke podriadiť pod viac hmotnoprávných noriem, je jeho povinnosťou

podľa príslušných ustanovení vec posúdiť a o nároku rozhodnúť, a to bez ohľadu na to, či je v žalobe uvedený právny dôvod požadovaného plnenia; žalobca nie je povinný uplatnený nárok kvalifikovať po právnej stránke.

V danej veci obsahom vecnej stránky podanej žaloby boli tvrdenia žalobcov, že ... „v daždivých obdobiach, resp. na jar, keď sa topil sneh a voda stekala vo väčšom objeme ich parcelou, odporca úmyselne odrážal smer pretekajúcej vody ..... na náš pozemok – parc. č. X. tak, že táto voda vážnym spôsobom ohrozovala a ohrozuje náš majetok, podmyva náš rodinný dom, zaplavuje pivnice i dvor.“ V dôsledku uvedeného sa žalobcovia domáhali voči žalovaným zdržania sa konkrétneho konania vymedzeného v žalobnom petite a vykonania úprav, ktoré by podľa žalobcov mali zabrániť vzniku škôd na ich nehnuteľnostiach. Súdy tvrdený skutkový stav v žalobe subsumovali pod hmotnoprávne ustanovenia § 127 ods. 1 OZ a 412 ods. OZ.

Za občianskoprávne vzťahy v zmysle ustanovenia § 1 ods. 2 OZ treba považovať majetkové vzťahy fyzických a právnických osôb, majetkové vzťahy medzi týmito osobami a štátom, ako aj vzťahy vyplývajúce z práva na ochranu osôb, pokiaľ tieto občianskoprávne vzťahy neupravujú iné zákony. Občiansky zákonník, ako legislatívny základ všetkých občianskoprávných vzťahov vôbec, upravuje teda všeobecné majetkové a osobné vzťahy založené na princípe právnej rovnosti (§ 2 ods. 2 OZ) a autonómie (§ 2 ods. 3 OZ) ich subjektov, t.j. právnej možnosti na základe vlastného rozhodnutia fyzických, právnických osôb a štátu usporiadať si vzájomné práva a povinnosti odlišne od zákona. Charakteristickým znakom týchto vzťahov je rovnocenné postavenie subjektov, pri ktorom jeden z účastníkov nemôže jednostranným úkonom založiť povinnosť druhého účastníka a nemôže ani autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého subjektu. Vecné práva (vrátane vlastníckych práv), ich ochrana, vzájomné vzťahy vlastníkov susediacich nehnuteľností (tzv. „susedské právne vzťahy“) sú právnou teóriou exaktne a dlhodobo zaradované ako základná zložka súkromného práva, ktorá v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky je upravená Občianskym zákonníkom. Vzhľadom na uvedené, dovolací súd dospel k záveru, že vzťahy medzi žalobcami a žalovanými sú vzťahmi vyplývajúci zo súkromného práva (ide o vecné práva a z nich vyplývajúce subjektívne práva, povinnosti a vzájomné pomery), ktoré možno podriaďiť pod vzťahy výslovne vypočítané v ustanoveniach § 7 ods. 1 O.s.p. Preto právne posúdenie otázky právomoci súdu podľa § 7 O.s.p. odvolacím súdom je správne a konanie nie je zaťažené procesnou vadou v zmysle § 237 písm. a/ O.s.p.

Dovolateľmi namietaná vada podľa § 237 písm. b/ O.s.p. mala spočívať v tom, že v čase vyhlásenia rozsudkov prvostupňovým ako i odvolacím súdom žalovaní neboli pasívne legitimovanými účastníkmi konania, pretože neboli vlastníkami dotknutých nehnuteľností.

Dovolací súd vo všeobecnosti poukazuje na to, že otázka pasívnej legitimácie účastníkov konania (žalovaných) nemá žiaden vplyv na prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. Ak súd nesprávne posúdi túto otázku, nejde o vadu konania, ktorá by spôsobovala tzv. zmätočnosť konania. Nedostatok hmotnoprávnej legitimácie (vecnej aktívnej alebo pasívnej legitimácie) môže mať iba vecný dopad na výsledok sporu v podobe vydania meritórneho rozhodnutia, ktorým sa žaloba zamieta (obdobne porovnaj napr. R 34/1993). Od aktívnej alebo pasívnej legitimácie účastníka konania treba odlišovať spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 19 O.s.p.) a procesnú spôsobilosť (t.j. spôsobilosť samostatne konať ako účastník konania § 20 O.s.p.). Nedostatok procesnej spôsobilosti účastníka konania (spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať procesné práva a povinnosti) bez riadneho zastúpenia je vadou, na ktorú dopadá § 237 písm. c/ O.s.p. K vade takejto povahy v danom prípade nedošlo. Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. V sporovom konaní zákon za účastníkov konania označuje žalobcu a žalovaného (§ 90 O.s.p.); žalobcom je ten, kto podal žalobu a žalovaným ten, koho žalobca v žalobe za žalovaného označil, a to bez ohľadu na to, či takto označený žalovaný je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (t.j. či mu svedčí hmotnoprávna vecná pasívna legitimácia). Spôsobilosti byť účastníkom zodpovedá spôsobilosť mať práva a povinnosti v zmysle § 7 OZ a § 8 OZ (t.j. právna subjektivita a spôsobilosť na právne úkony). Okamihom narodenia má každá fyzická osoba spôsobilosť na práva a povinnosti (právnu subjektivitu), smrťou právna subjektivita fyzickej osoby zaniká. Spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a povinnosti vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou. Obom žalovaným ako dospelým a žijúcim fyzickým osobám zákon priznáva právnu subjektivitu, jej pozbavenie alebo obmedzenie nebolo preukázané žiadnym súdnym rozhodnutím, preto je potrebné vychádzať zo stavu, že títo majú aj spôsobilosť byť účastníkmi občianskeho súdneho konania (§ 19 O.s.p.) Ak by aj prípadne žalovaní neboli v konaní pasívne vecne legitimovaní (neboli nositeľmi hmotnej povinnosti), nespôsobovala by táto okolnosť nedostatok spôsobilosti byť účastníkmi konania. Z uvedených dôvodov konanie netrpí ani vadou podľa § 237 písm. b/ O.s.p.

Podľa názoru dovolateľov konanie trpí aj procesnou vadou spočívajúcou v prekážke veci právoplatne rozhodnutej (§ 237 písm. d/ O.s.p.). Túto prekážku vidia v tom, že stavebné orgány v správnom konaní (rovnako ako v tomto spore súd) už rozhodovali „o vybudovaní dažďovej kanalizácie“.

Ustanovenie § 237 písm. d/ O.s.p. dopadá na prípady, v ktorých súd rozhodol napriek tomu, že mu v tom bránila prekážka veci právoplatne rozhodnutej (§ 159 ods. 3 O.s.p.) alebo prv začatého konania (§ 83 O.s.p.). Ak súd zistí, že v tej istej veci (jej časti) bolo právoplatne rozhodnuté alebo začalo prv konanie, konanie bez ďalšieho zastaví (§ 104 ods. 1 O.s.p.). Právoplatné rozhodnutie tvorí prekážku už raz rozsúdenej veci vtedy, ak v novom konaní ide o to isté, o čo išlo v prechádzajúcom rozhodnutí; musí ísť o totožnosť osôb a aj o totožnosť predmetu konania, opierajúci sa o rovnaké skutkové okolnosti.

Dovolací súd vychádzajúc z tvrdení dovolateľov o existencii rozhodnutí vydaných v správnom konaní (resp. v stavebnom konaní), dospel k záveru, že dovolateľmi uvádzané skutočnosti neboli v danej veci spôsobilé založiť nimi tvrdenú prekážku veci právoplatne rozhodnutej (§ 159 ods. 3 O.s.p.). Žiadne rozhodnutie správneho orgánu nie je totiž objektívne spôsobilé založiť prekážku veci právoplatne rozhodnutej, pretože túto prekážku môže založiť iba súdne rozhodnutie o veci samej (§ 152 ods. 1 O.s.p.). Z uvedených dôvodov dovolací súd nezistil, že predmetné konanie trpelo vadou podľa § 237 písm. d/ O.s.p.

So zreteľom na obsah dovolania dovolací súd ďalej skúmal, či v konaní na súdoch nižšieho stupňa došlo k odňatiu možnosti žalovanej 2/ pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ku ktorému malo dôjsť tým, že odvolací súd vec prejednal v jej neprítomnosti, ako aj v neprítomnosti jej právneho zástupcu, napriek výslovnej a včas podanej žiadosti o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie pojednávania právneho zástupcu, ako aj z dôvodu, že žalovaná 2/ bola v tom čase v zahraničí. Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Dovolací súd zistil, že termín pojednávania bol odvolacím súdom stanovený na 5. júna 2008 o 11,30 hodine, na ktorý boli riadne predvolaní žalobcovia 1/ a 2/, zástupkyňa žalobkyne 2/, právni zástupcovia žalovaných 1/ a 2/; právnenému zástupcovi žalovanej 2/ Mgr. G. bolo

predvolanie doručené 20. mája 2008. Právny zástupca žalovanej 2/ písomným podaním z 20. mája 2008 (č.l. 368 spisu) ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní určenom na 5. júna 2008 v dôsledku kolízie s pojednávaniami pred Okresným súdom Liptovský Mikuláš sp. zn. 12 C 60/2004 a sp. zn. 12 C 350/2004 a zároveň požiadal o odročenie pojednávania. Odvolací súd, reagujúc na túto žiadosť, listom z 21. mája 2008 oznámil právnenému zástupcovi žalovanej 2/, že jeho žiadosti o odročenie pojednávania nevyhovuje z dôvodu, že kolízia pojednávania nie je dôvodom pre odročenie pojednávania, keďže raz už došlo k odročeniu odvolacieho pojednávania. Z obsahu spisu nevyplýva, že odvolací súd trval na osobnej účasti žalovanej 2/ na nariadenom pojednávaní 5. júna 2008. Rovnako z neho nevyplýva odôvodnenie žiadosti o odročenie odvolacieho pojednávania prekážkou aj na strane žalovanej 2/ v dôsledku jej pobytu v zahraničí, ako i že by sa žalovaná 2/ domáhala osobnej účasti na nariadenom pojednávaní tak, ako to žalovaná 2/ tvrdí v dovolaní.

V súvislosti s vyriešením otázky, či v prejednávanej veci bola žalovanej 2/ odňatá možnosť pred súdom konať, treba uviesť, že podľa § 24 O.s.p. sa účastník môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. V zmysle § 25 ods. 1 O.s.p. si ako zástupcu môže vždy zvoliť advokáta a jemu udelené plnomocenstvo nemožno obmedziť. Zvolený advokát je povinný účelne využívať všetky zákonom pripustené prostriedky a spôsoby poskytovania právnej pomoci účastníkovi, ktorého zastupuje (§ 25 ods. 2 O.s.p.). Advokát je oprávnený dať sa zastupovať iným advokátom ako ďalším zástupcom, prípadne advokátskym koncipientom, ktorého zamestnáva (§ 25 ods. 3 O.s.p.). Advokát sa v rámci svojho poverenia môže dať zastúpiť iným advokátom; toto zastupovanie ale nie je možné proti vôli klienta [viď § 16 ods. 1 a 3 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“)]. Podľa § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník neustanoví na pojednávanie ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takéhoto účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Obsahom základného práva na verejné prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania a právu účastníka konania vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom nie je povinnosť súdu vyhovieť akejkoľvek jeho žiadosti na odročenie pojednávania. Posúdenie opodstatnenosti "dôležitého dôvodu" (§ 101 ods. 2 O.s.p.) v každom konkrétnom prípade patrí výlučne do právomoci konajúceho súdu (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky

z 13. januára 1999 sp. zn. I. ÚS 68/1998 ako i uznesenie z 30. marca 2005 sp. zn. III.ÚS 94/2005). Z rovnakého právneho názoru vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 77/2002, ktoré bolo uverejnené pod č. 6/2004 v časopise Zo súdnej praxe.

Dôležitosť dôvodu, ktorým je odôvodňovaná žiadosť neprítomného účastníka o odročenie pojednávania (§ 101 ods. 2 O.s.p.), posudzuje súd vždy podľa konkrétnych, individuálnych okolností prípadu. Či sú v tej – ktorej veci dôležité dôvody pre odročenia pojednávania dané, posudzuje súd, a nie účastník konania. Existenciu dôležitého dôvodu môže súd preveriť len zo skutočností, ktoré sú mu známe v čase posudzovania žiadosti účastníka o odročenie pojednávania.

V prejednávanej veci bola podaná žiadosť o odročenie pojednávania s poukazom na kolíziu ďalších dvoch súdnych pojednávanií, na ktorých advokát žalovanej 2/ zastupuje iných účastníkov konania. K otázke kolízie dvoch súdnych pojednávanií a dopadu tejto kolízie na procesné práva účastníka konania sa vyjadril Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 13. januára 1999 sp. zn. I. ÚS 68/1998, v ktorom uviedol, že kolízia dvoch pojednávanií toho istého účastníka v tom istom termíne na rozdielnych súdoch, o ktorej advokát vedel v dostatočnom časovom predstihu, nie je akceptovateľným predpokladom uznania existencie dôležitého dôvodu na odročenie vytýčeného pojednávania (obdobne napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 266/2007, sp. zn. 3 Cdo 294/2006, sp. zn. 3 Cdo 115/2007).

Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 27. februára 2000 sp. zn. 3 Cdo 16/2001 (viď R 41/2002) pripustil, že dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania pred súdom môže byť aj kolízia s iným pojednávaním právneho zástupcu účastníka konania, avšak len vtedy, ak od účastníka nemožno spravodlivo požadovať, aby si zvolil iného zástupcu.

V prejednávanej veci dovolací súd pri skúmaní prípustnosti dovolania z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. vychádzal z toho, že samotná existencia kolízie viacerých súdnych pojednávanií nemôže byť dôvodom pre odročenie niektorého z kolidujúcich pojednávanií. Advokát, ktorý zistí, že v súdnych konaniach, v ktorých zastupuje účastníka konania, dochádza v určitý deň ku kolízii nariadených súdnych pojednávanií, má vo všeobecnosti

možnosť osobne sa zúčastniť na jednom z pojednávaní a v prípade iných kolidujúcich pojednávaní „účelne využiť všetky zákonom pripustené prostriedky a spôsoby poskytovania právnej pomoci účastníkovi, ktorého zastupuje“ – do úvahy tu medziiným prichádza tiež zastúpenie iným advokátom. I keď o účasti na tom alebo onom súdnom pojednávaní rozhoduje sám advokát (spravidla po dohode s klientom), v rámci organizovania svojej činnosti musí pri výbere najvhodnejšieho prostriedku alebo spôsobu poskytovania právnej služby nevyhnutne vziať na zreteľ nielen osobitosti každej prejednávanej veci, ale tiež to, akým spôsobom bola medzi ním a klientom upravená otázka zastúpenia advokáta iným advokátom.

Možnosť zastúpenia advokáta iným advokátom vyplýva priamo zo zákona (viď § 25 ods. 3 O.s.p. a tiež § 16 ods. 1 zákona o advokácii) a advokát túto zákonnú možnosť (oprávnenie) nesmie využiť len vtedy, ak by zastúpenie bolo proti vôli zastupovaného účastníka (§ 16 ods. 3 zákona o advokácii). Pokiaľ ide o plnomocenstvo z 24. januára 2005 udelené žalovanou 2/ Mgr. G., advokátovi (č.l. 42 spisu), z tohto nevyplýva vylúčenie možnosti zastúpenia advokáta iným advokátom. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu preto v takejto situácii prichádza zo strany advokáta do úvahy využitie zákonom pripustených prostriedkov a spôsobov poskytovania právnej služby prostredníctvom iného advokáta (substitučné zastupovanie). Pokiaľ preto právny zástupca žalovanej 2/ po zistení uvedenej kolízie, o ktorej vedel v dostatočnom časovom predstihu, sám nedal prednosť osobnej účasti advokáta na odvolacom súdnom pojednávaní pred krajským súdom vo veci, kde zastúpenie iným advokátom nebolo proti vôli klienta (žalovanej 2/), ale zvolil svoju osobnú účasť na súdnych pojednávaniach pred Okresným súdom Liptovský Mikuláš, nemožno odvolaciemu súdu vytýkať, že žalovanou 2/ (resp. jej právnym zástupcom) uvádzanú okolnosť nepovažoval za dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania a že vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti právneho zástupcu žalovanej 2/. Argumenty, ktoré žalovaná 2/ použila na odôvodnenie prípustnosti dovolania, nie sú náležité, lebo kolízia viacerých pojednávaní v tom istom termíne na rozdielnych súdoch, o ktorom účastník vedel v dostatočnom časovom predstihu, nie je akceptovateľným predpokladom uznania existencie dôležitého dôvodu na odročenie vytýčeného pojednávania. Postup dovolacieho súdu nebol v rozpore s § 101 ods. 2 O.s.p., a preto nezaložil procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ by aj dovolatelia namietali, že v konaní došlo k tzv. inej procesnej vade v zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. a § 242 ods. 1 O.s.p., dovolací súd uvádza, že inou vadou

konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadať aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná (§ 242 ods. 1 O.s.p.), je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej príčinou je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní a dôsledkom nesprávnosť rozhodnutia vo veci samej. Na tzv. iné vady prihliada dovolací súd len ak je dovolanie prípustné. Vada tejto povahy ale prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolateľmi namietaná skutočnosť, že súdne rozhodnutie nie je vykonateľné; že jeho výrok ukladá žalovaným zriadiť nákladné vodohospodárske dielo (prevyšujúce sumu 300 000 Sk), ktoré nedostatočne rieši ochranu žalobcov a žalovaných; tvrdenie, že žalobcov neohrozuje voda z nehnuteľnosti žalovaných, ale voda (a sneh), ktorá priteká z vyššie položeného územia; nezakladá prípustnosť dovolania. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby tvrdenia dovolateľov boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľmi vytýkané skutočnosti by mohli mať za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladali by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správne právne predpisy a či ich (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Keďže prípustnosť podaného dovolania nemožno vyvodiť z ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. ani z § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. tento opravný prostriedok žalovaných 1/ a 2/ odmietol. So zreteľom na odmietnutie dovolania (z procesných dôvodov) Najvyšší súd Slovenskej republiky sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti .

V dovolacom konaní boli úspešní žalobcovia 1/ a 2/, ktorým vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovaným 1/ a 2/, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo títo nepodali návrh na ich náhradu (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. marca 2009

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková